

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 457/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti HND Software s. r. o., Južná trieda 4B, Košice, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou Michalko Legal Counsel & Co. s. r. o., Michalská 276/16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Martin Michalko, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Obdo 19/2018-1431 z 22. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Cob 68/2016-1376 z 31. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti HND Software s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti HND Software s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k.

3 Obdo 19/2018-1431 z 22. mája 2018 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob 68/2016-1376 z 31. októbra 2017.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 Cb 117/2011-1326 z 30. júna 2016 vo výroku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 329 762,03 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že okresný súd správne rozhodol, ak priznal náhradu trov konania žalovanému proti žalobcovi. Krajský súd skonštatoval, že žalobca v rozhodovanej veci inicioval nielen konanie pred súdom prvej inštancie, ale aj dovolacie konanie, pričom ani v jednom z nich nebol úspešný. Zastavenie konania procesne zaviniť žalobca, preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy konania žalovanému. V rozhodovanej veci pritom nebol podľa názoru krajského súdu ani dôvod na postup podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, resp. § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, keďže nezistil žiadne zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa.

3. Sťažovateľka napadla rozhodnutie krajského súdu z 31. októbra 2017 dovolaním v rozsahu výroku, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania. Najvyšší súd v úvode uznesenia vychádzajúc z obsahu dovolania ustálil, že sťažovateľka nesúhlasila s právnym posúdením veci odvolacím súdom v dovolaní napadnutom uznesení, čiže išlo o dovolanie podané podľa § 421 CSP. Toto dovolanie pritom smerovalo proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o trovách konania. Pokiaľ ide o otázku (ne)prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu o trovách konania podaného za účinnosti novej právnej úpravy (t. j. od 1. júla 2016), najvyšší súd pripomenul, že už v uznesení sp. zn. 3 CdoGp 2/2016 zo 14. júna 2017 poukázal na ustanovenia § 419 až § 421 CSP, ktoré nepripúšťajú dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania (pozri bod 14.2 predmetného uznesenia). Osobitne odvolací súd poukázal na ustanovenie § 421 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého nie je dovolanie prípustné proti uzneseniam uvedeným v ustanovení § 357 písm. a) až n) CSP vrátane uznesenia o nároku na náhradu trov konania [§ 357 písm. m) CSP].

Najvyšší súd tiež poukázal na judikatúru ústavného súdu, ktorá akceptuje záver o neprípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (pozri napr. I. ÚS 204/2017, I. ÚS 334/2017, I. ÚS 456/2017, I. ÚS 573/2017, II. ÚS 420/2017). Najvyšší súd uzavrel, že uvedené závery platia aj v rozhodovanej veci, keď bolo uznesenie o trovách konania vydané súdom prvej inštancie ešte za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy (podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku) a okresný súd rozhodol jedným uznesením o nároku na náhradu trov konania a zároveň aj o výške náhrady trov konania. Najvyšší súd dodal, že úloha zjednocovať judikatúru v zmysle prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je viazaná na kritérium zásadnej právnej významnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Uvedené kritérium sa týka meritórnych rozhodnutí (rozsudkov) a z nemeritórnych iba tých, ktorými súd rozhoduje o zásadných otázkach týkajúcich sa rozhodovanej veci (napr. konania, v ktorých súd rozhoduje vo veci samej uznesením). Za takéto rozhodnutia nemožno považovať procesné rozhodnutia, ktoré sú zákonom vylúčené z dovolacieho prieskumu. S ohľadom na to, že dovolanie v danej veci smerovalo proti uzneseniu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, ho najvyšší súd odmietol.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že pri podaní dovolania sa riadila poučením uvedeným v napadnutom uznesení krajského súdu, a preto odmietnutím dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti bolo zasiahnuté do jej základného práva na prístup k súdu. Konštatovanie dovolacieho súdu, že v predmetnej veci neexistuje všeobecný záujem na rozhodovaní dovolacieho súdu o právnych otázkach vyvstávajúcich z rozhodnutia odvolacieho súdu ako procesného rozhodnutia, nemá podľa sťažovateľky oporu v predmete, o ktorom dovolací súd rozhodoval, a v istých nastolených otázkach ani v doterajšej známej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Je zrejmé, že i procesnými rozhodnutiami je možné zásadne zasiahnuť do ústavou chránených práv a slobôd. V predmetnej veci okresný súd prvej inštancie 5 rokov riešiaci otázku právomocí súdov Slovenskej republiky zaviazal sťažovateľku ako žalobkyňu nahradiť trovy konania žalovaného v sume 329 762,03 eur. Túto sumu akiste nie je možné považovať za zanedbateľnú a bezvýznamnú. V rámci tejto sumy okresný súd žalovanému, zastúpenému advokátskou kanceláriou, priznal aj náhradu nákladov vynaložených na vypracovanie právneho stanoviska treťou osobou na posúdenie

otázky právomocí súdov Slovenskej republiky, ktorej posúdenie s ohľadom na zastúpenie advokátskou kanceláriou nebolo účelné, čo sťažovateľka namietala v odvolaní spolu so sumou priznanej náhrady.

5. Sťažovateľka poukazuje na to, že podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím. Ďalej cituje nález, podľa ktorého do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna úprava (IV. ÚS 77/02). V závere žiada, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil krajskému súdu, aby o nej znovu rozhodol.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

8. Ústavný súd ustálene judikuje, že ak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, je takú sťažnosť nutné považovať za zjavne neopodstatnenú (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02). Za zjavne neopodstatnenú v už uvedenom zmysle považuje ústavný súd sťažnosť v rozsahu, v ktorom smeruje proti rozhodnutiu najvyššieho súdu.

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že odmietnutím možnosti domáhať sa jej práva na súde došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu. O porušení práva na súdnu ochranu (resp. na prístup k súdu) však možno uvažovať len v prípade, že by k odmietnutiu opravného prostriedku došlo bez toho, aby pre tento postup boli splnené zákonné podmienky. Právo na súdnu ochranu sa totiž v občianskoprávnom (aj každom inom súdnom) konaní zaručuje len za splnenia všetkých procesných podmienok, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 419 a nasl. CSP, pričom posúdenie splnenia týchto podmienok patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu pozri napr. III. ÚS 474/2017). Ústavný súd by do tohto posúdenia mohol zasiahnuť len vtedy, ak by najvyšší súd vybočil z medzí daných mu procesnými predpismi, napríklad

v dôsledku prílišného formalizmu či svojvôle pri interpretácii príslušných predpisov. V posudzovanom prípade najvyšší súd vyhodnotil podanie sťažovateľky podľa obsahu ako dovolanie podané podľa § 421 CSP, keďže sťažovateľka nesúhlasila s právnym posúdením veci odvolacím súdom. Vzhľadom na to, že dovolaním napadnuté uznesenie bolo rozhodnutím o trovách konania, proti ktorému zákon dovolanie výslovne neprípúšťal (§ 421 ods. 2 CSP), najvyšší súd ho odmietol a posúdením nastolených právnych otázok sa meritórne vôbec nezaoberal. Najvyšší súd postupoval v medziach zákona, pričom svoje rozhodnutie vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, a preto mu z hľadiska ústavnoprávneho nie je čo vytknúť. Ústavná sťažnosť sťažovateľky proti tomuto rozhodnutiu je preto zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

10. Podľa § 53 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému uzneseniu) odvolacieho súdu. To však neplatí pre prípady, v ktorých zákon možnosť podania dovolania výslovne vylučuje, resp. jeho podanie neumožňuje. Ústavný súd opakovane vyslovil, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv (I. ÚS 109/06) a že zákon o ústavnom súde neumožňuje ústavnému súdu zmeškanie tejto dvojmesačnej lehoty odpustiť (I. ÚS 550/2015), a to ani v prípade uplatnenia dovolania, o ktorom osoba znalá práva musela vedieť, že je zo zákona vylúčené (napr. I. ÚS 352/2016, II. ÚS 68/2018).

12. V posudzovanej veci sťažovateľka (riadne právne zastúpená) napadla dovolaním rozhodnutie krajského súdu, u ktorého zákon prípustnosť dovolania výslovne vylučoval (§ 421 ods. 2 CSP). Toto dovolanie bolo teda objektívne (zo zákona) neprípustné. Posúdenie

prípustnosti dovolania v danom prípade nebolo v diskrecii najvyššieho súdu v tom zmysle, že by najvyšší súd posudzoval, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, či sú predmetné právne otázky dovolacím súdom rozhodované rozdielne atď. (pozri § 421 ods. 1 CSP). Neprípustnosť dovolania zreteľne vyplývala z ustanovenia § 421 ods. 2 CSP, čo muselo byť pre osobu znalú práva rozpoznateľné. K tvrdeniu sťažovateľky, že sa riadila poučením odvolacieho súdu, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka bola poučená o tom, že „*proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)*“. Z tohto poučenia vyplýva, že dovolanie je prípustné len za splnenia zákonných podmienok. Práve k zisteniu, či sú dané podmienky prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, slúži povinné právne zastúpenie v dovolacom konaní. Ústavný súd uzatvára, že podanie predmetného (zo zákona neprípustného) dovolania nemalo za následok ani zachovanie lehoty vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu. Za týchto okolností je ústavná sťažnosť smerujúca proti rozhodnutiu krajského súdu podaná po dvojmesačnej lehote ustanovenej v § 53 zákona o ústavnom súde, a preto ju ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

13. S ohľadom na uvedené ústavný súd postupoval podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavnú sťažnosť odmietol sčasti ako oneskorene podanú a sčasti ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2018